

Základní škola sv. Voršily v Olomouci
Aksamitova 6, 772 00 Olomouc

Papežství

Závěrečná práce

Autor: František Buka, Josef Večeřa

Třída: IX

Vedoucí práce: P. Gorazd Krušina, OPraem.

Olomouc 2013

OBSAH

ÚVOD	4
KAPITOLA I – Papežství v teologii	5
1 Konkláve	5
KAPITOLA II – Dějiny papežství	6
1 První papežové	6
1.1 Císař Konstantin	6
1.2 Řehoř I. Veliký	6
2 Raný středověk	7
2.1 Karel Veliký	8
3 Vrcholný středověk	8
3.1 Křížové výpravy	8
4 Pozdní středověk	9
4.1 Avignon	9
5 Renesance	9
5.1 Julius II.	10
5.2 Protestantské reformace	10
6 Osvícenství	11
6.1 Třicetiletá válka	11
6.2 Francouzská revoluce	11
7 19. století a moderní doba	12
7.1 Sjednocení Itálie	12
7.2 I. světová válka	13
7.3 II. světová válka a dění před ní	13

KAPITOLA III – Stinné a světlé stránky papežství	14
1 Stinné stránky papežství	14
1.1 Vzdoropapežové	14
1.2 Borgiové	14
1.3 Papežská inkvizice	15
2 Světlé stránky papežství	15
2.1 Gregoriánský kalendář	15
2.2 Papežství od Jana XXIII.	16
ZÁVĚR	18
POUŽITÁ LITERATURA	19
PŘÍLOHY	20
RESUMÉ	21

ÚVOD

Papežství ovlivnilo na téměř dvě tisíciletí životy nespočetných milionů lidí. Více než tisíc let hrálo v západní Evropě papežství důležitou roli v mocenských bojích. Korunovalo císaře a urovnávalo spory mezi vladaři. V 18. a 19. století, zeslábnul vliv papežů na světské záležitosti. Avšak v posledních desetiletích, role papeže dosáhla opětného ocenění.

Kapitola I – Papežství v teologii

„Nuže! Já ti říkám: Ty jsi Petr, a na té skále zbuduji svou církev, a brány podsvětí před ní neobstojí. Tobě dám klíče nebeského království: cokoli svážeš na zemi, bude na nebesích svázané, a cokoli rozvážeš na zemi, bude na nebesích rozvázané.“

Matouš 16, 18-19

Katolická církev vidí papeže jako nástupce prvního z apoštolů, svatého Petra. Zároveň církev vidí papeže jako zástupce Boha na zemi. Ježíš svěřuje Petrovi svou moc, tj. odpouštění hříchů, podávání eucharistie, oddávání novomanželů a křest. Papež tato práva poté uděluje kardinálům, ti biskupům a biskupové kněžím.

1 Konkláve

Slovo konkláve pochází z latinského slova *conclave*, tj. místo uzavřené na klíč.

Z počátku papeže volil věřící lid Říma a klerici (kněží). Až v roce 1059 vyhradil Mikuláš II. bulou *In nomine Domini* volbu papeže kardinálům. Avšak neexistovaly pro volbu papeže žádné zvláštní právní normy. To často vedlo k tzv. vzdoropapežům, tj. papež, který vykonává úřad římského biskupa nelegálně a k dlouho trvající sedisvakanci (období neobsazeného papežského stolce).

První konkláve jak ho známe dnes, proběhlo v roce 1241. Po smrti papeže Řehoře IX. se kolegium kardinálů sestávalo z 12 členů, z nichž 2 byli v císařském zajetí. Z toho důvodu se nedala při volbě očekávat dvoutřetinová většina. A proto byli papežové uzavřeni v Palatinu, aby byli přinuceni k rychlejší volbě.

V dnešní době se papež volí v Sixtinské kapli. Hlasování probíhá čtyřikrát za den. Kolegium kardinálů se skládá ze 120 členů. Sejit se musí 15 – 20 dnů po papežově smrti či odstoupení. Hlasovací lístky se spalují. Když je papež zvolen vychází bílý kouř a když není, je kouř černý. Vše, co se během konkláve odehrává, je přísně tajné pod trestem klatby.

Kapitola II – Dějiny papežství

1 První papežové

Termín papež se začal používat až od 4. století. Předtím se jednalo o biskupy, kteří stáli v čele katolické církve. O prvních papežích nevíme kromě jejich jmen skoro nic. Díky prvnímu seznamu papežů, který kolem roku 180 sepsal biskup Ireneus z Lyonu, se nám zachovaly alespoň útržky ze života prvních papežů.

První tři století křesťanství charakterizovaly vlny pronásledování, které se nevyhnuly ani římským biskupům. Sám první papež svatý Petr zemřel mučednickou smrtí za perzekuce císaře Nerona. V průběhu pronásledování zemřeli mučednickou smrtí další 2 papežové a 2 zemřeli ve vyhnanství. V druhé polovině 3. století stále více ubývá zpráv o papežích. Nevíme co se stalo s papežem Marcellianem, ale je jisté že po jeho smrti zůstal papežský stolec delší čas prázdný.

1.1 Císař Konstantin

Když císař Konstantin I. zaručil v únoru 313 Milánským ediktem křesťanům zrovnoprávnění s pohany, úplnou náboženskou svobodu a navrácení zkonfiskovaného jmění, začala pro církve zcela nová epocha. Zároveň císař Konstantin I. daroval papeži Miltiadovi palác na Lateránu, který se stal až do 14. století první papežskou rezidencí. Konstantin I. také nechal postavit první křesťanskou baziliku na světě – bazilika sv. Jana na Lateránu. Zároveň nechal na Vatikánském návrší postavit baziliku sv. Petra, která stojí nad hrobem sv. Petra. V 16. století byla bazilika renesančně přestavěna.

1.2 Řehoř I. Veliký

Toto byl papež, který měl vykonat více než kterýkoli jiný papež, měl pomoci církvi, aby se vyrovnala se stavem upadající Římské říše. Byl zvolen v těžkém období, kdy v Římě zuřil mor, záplavy a kdy Řím čelil nové barbarské hrozbě

v podobě Langobardů. Protože dříve působil jako římský prefekt a papežský legát v Konstantinopoli, využil svých zkušeností s administrativou a reorganizoval občanskou správu Říma, aby umožnil ekonomickou a sociální obnovu města. Také sjednotil území patřící církvi, a vytvořil tak místo, které později posloužilo jako základ pro Papežský stát. Pomohl také položit základy křesťanství tím, že poslal misionáře, jako byl svatý Augustin, hlásat evangelium do Anglie a že založil kláštery v barbarských zemích. Jeho patrně největším skutkem bylo poznání, že budoucnost křesťanství neleží ve spojení s upadající Římskou říší, ale s novými královstvími západní Evropy.

2 Raný středověk

Doba po Řehoři Velikém byla právem nazvána věkem „byzantského zajetí“, protože papežství pokleslo do role míče ve východořímské církevněpolitické hře. Mezi smrtí Řehoře Velikého v roce 604 a volbou Martina I., která se konala o půl století později, žilo a zemřelo deset papežů. Každý z nich musel před svou korunovací žádat o potvrzení konstantinopolského císaře a tato procedura mohla trvat až rok.

Vztahy mezi Východořímskou říší se zhoršily, když byzantský císař Konstans II. nechal uvěznit v Lateránské bazilice papeže Martina I., který unikl pokusu o zavraždění, které císař přichystal. Poté byl papež deportován do Konstantinopole, kde byl bičován, obviněn z hereze a poslán do vyhnanství na Krym, kde také zemřel. Po jeho smrti byl zvolen papež Evžen I., který se snažil usmířit císaře a Římany, ale jeho snaha byla marná.

V roce 726 nařídil byzantský císař Lev III. obrazoborectví a tím způsobil krizi. Papež Řehoř II. však se Lvem nesouhlasil a odůvodnil to tím, že není věcí panovníka zasahovat do teologických otázek.

Když se prohloubily teologické rozdíly a konstantinopolského císaře zaměstnávala hrozba islámu na Východě, tak se papežství začalo obracet k Francké říši. Pro papežství bylo stále obtížnější bránit Řím před nájezdy Langobardů. V roce 739 papež Řehoř III. bezvýsledně apeloval na franckého krále Karla Martela, aby jim pomohl nájezdy odrazit. Přesvědčit Franky se

podarilo až papeži Štěpánu II. v roce 754. Výsledkem Štěpánovy žádosti bylo to, že francký král Pipin III. Krátký překročil Alpy, vstoupil do Itálie a porazil Langobardy. Území, které Langobardi okupovali, daroval Pipin papeži a v následujících stoletích se tyto země staly základem Papežského státu.

2.1 Karel Veliký

Čím více se francká říše rozšiřovala, tím více nabývala na významu aliance mezi franckými vládci a papeži.

V roce 773 papež Hadrián I. požádal ještě jednou Franky o ochranu před Langobardy, Karel Veliký vstoupil do Itálie a nechal si udělit titul langobardský král.

V roce 800 byl papež Lev III. obviněn z cizoložství, byl napaden, utekl z Říma a žádal Karla Velikého o pomoc. Ten mu vyhověl a po několika měsících podnikl cestu do Říma. Na Boží hod vánoční, roku 800 jej v bazilice sv. Petra korunoval Lev III. na římského císaře. Tak započala dlouhá spolupráce mezi papežstvím a císaři, která vedla až k založení Svaté říše římské.

3 Vrcholný středověk

3.1 Křížové výpravy

Na pozadí těchto konfliktů proběhly jedny z nejpozoruhodnějších epizod v dějinách papežství.

První křížovou výpravu vyhlásil roku 1095 papež Urban II. Papež vybídl věřící, aby podnikly výpravu k osvobození Svaté země z rukou muslimů. „Každý voják, jenž zemře v boji pro svého Pána, získá odpuštění všech hříchů“, prohlásil Urban. Ve dvou následujících letech se tisíce křížáků připojily k válečné pouti do Svaté země. Křesťanské vojsko roku 1099 dorazilo před jeruzalémské hradby, oblehlo je a po týdně padlo svaté město do jeho moci.

V následujících dvou letech proběhlo ještě osm dalších výprav, během kterých byl Jeruzalém dobýván jak křesťany, tak muslimy.

4 Pozdní středověk

Na počátku 14. století se papežství dostalo do konfliktu s Francií, tím že papež Bonifác VIII. prohlásil: „ Pro spásu je absolutně nezbytné, aby každá lidská bytost byla poddána římskému pontifikovi.“ Po smrti Bonifáce VIII. se do konkláve shromáždila část kardinálů, kteří žádali odplatu pro francouzského krále za jednání s Bonifácem a část, která se chtěla s králem usmířit. Nakonec vyhráli francouzští kardinálové a zvolili papežem arcibiskupa z Bordeaux, který přijal jméno Klement V. Ten byl korunován v Lyonu. Z obavy před násilnickými frakcemi nejel do Říma, ale zůstal ve Francii a byl prvním Avignonským papežem.

4.1 Avignon

V roce 1334 začal papež Benedikt XII. budovat v Avignonu palác. Začalo být zřejmé, že papežové zde hodlají zůstat natrvalo.

Když se v roce 1367 chtěl papež Urban V. vrátit zpět do Říma, našel město zchátralé a zpustlé. Urban si zřídil rezidenci ve Vatikánu, avšak setkal se s opovržením římského obyvatelstva a 3 roky nato se vrátil do Avignonu. Sedm desetiletí avignonského exilu skončilo v roce 1377, když poslední avignonský papež Řehoř XI. navštívil Řím a umístil svůj dvůr do Lateránu.

5 Renesance

Začátek 15. století v Itálii svědčí o počátku velkého rozkvětu umění a vzdělanosti. Renesanci do Vatikánu vnesl papež Mikuláš V., který zaměstnával umělce, nechal postavit novou Vatikánskou knihovnu s řeckými a latinskými texty, opravil Vatikánský palác a nashromáždil peníze na stavbu nové baziliky svatého Petra.

V roce 1453, po dobytí Konstantinopole Turky, se schylovalo k další křížové výpravě. Do čela výpravy se chtěl postavit sám papež Pius II., avšak těsně před vyplutím flotily zemřel, takže se žádná výprava nekonala.

V roce 1473 papež Sixtus VI. rozšířil vatikánský komplex o jednu

z nejslavnějších budov – Sixtinskou kapli.

5.1 Julius II.

Po smrti Pia III. byl zvolen tento energický obránce Papežského státu. Sám vedl své vojenské výpravy v plné zbroji, tím si získal přídomek Hrozný.

Založil stálý sbor Papežské švýcarské gardy a nazval jej Obránci církevní svobody. V roce 1506 položil základní kámen pro novou baziliku sv. Petra. Stavba byla svěřena architektu Donatu Bramantovi, ale trvalo ještě dalších 120 let, než byla dokončena. Mezi další lidi, kteří se podíleli na této stavbě, jsou např. Michelangelo Buonarroti a Gian Lorenzo Bernini.

5.2 Protestantské reformace

Vše začalo, když byl roku 1513 zvolen papežem Lev X. Ten utrácel obrovské částky za umění. Jeden soudobý anonymní autor si stěžuje, že promrhal peníze Julia II., své vlastní i svého nástupce. Aby nabyl peníze na stavbu sv. Petra, nařídil prodej odpustků. Na to zareagoval roku 1517 německý kněz Martin Luther, když na dveřích kostela ve Wittenberku uveřejnil svých 95 tezí. Výzva ke Lvu X. by znamenala jeho exkomunikaci. To, co začalo jako náboženská debata, přerostlo do politické revolty, když panovníci poznali v novém hnutí cestu k uchvácení moci nad církví na úkor papeže. Reformace byla již v plném proudu, když roku 1521 Lev X. zemřel.

Aby římský císař Karel V. zabránil papežovi Klementu VII. důrazně odpovědět na Lutherovi výhrůžky, vtrhlo Karlovo vojsko do Říma a vyplenilo je. Papež utekl do Andělského hradu, při jeho obraně zahynula většina jeho švýcarských gardistů. Ve snaze vyhnout se provokaci vůči Karlovi, Klement VII. rovněž odmítl anulovat manželství Jindřicha VIII. a Kateřiny Aragonské. Když Jindřich nemohl dosáhnout svolení k novému sňatku, založil anglikánskou církev a sebe prohlásil za nejvyšší hlavu církve.

6 Osvícenství

Po středověku a počátcích novověku přichází doba, kdy člověk „přichází k rozumu“ a začíná vědecky myslet. Tohle období se odráží i na papežství, např. podpora Galilea Galileiho Urbanem VIII.

Osvícenství je zároveň dobou baroka. Za pontifikátu již zmíněného Urbana VIII. se Řím mění centrum baroka. Papež objednával umělecká díla u např. Giana Lorenza Berniniho – jednoho z nejprestižnějších sochařů a architektů své doby.

A roku 1626, 120 let po zahájení prací, Urban slavnostně posvětil novou baziliku sv. Petra.

6.1 Třicetiletá válka

Po 30 let, během Urbanova pontifikátu a částečně pontifikátu jeho nástupce Inocence X., byla Evropa vtažena do ostrého náboženského konfliktu.

Hlavním důvodem proč zmiňujeme tento konflikt, je konec Třicetileté války. Válka skončila roku 1648 vestfálským mírem, v němž se úspěšně prosadila zásada augšpurského míru z roku 1555, která dovolovala panovníkům, aby určili náboženství, jež se má vyznávat na jejich území. Papež Inocenc X. byl při všech jednáních odstaven na boční linii. To se papežovi nelíbilo a postavil se proti tomuto ponížení a stěžoval si, že bylo vůči protestantům učiněno mnoho ústupků. Vyjednavací však odmítli reagovat na Inocencovy stížnosti a to byla palčivá připomínka toho, jak poklesla prestiž papežství.

6.2 Francouzská revoluce

V roce 1789 byl v Evropě otřesen starý řád, když vypukla Francouzská revoluce. Katolická církev byla největším vlastníkem pozemků ve Francii, avšak revoluční vláda jí majetek zkonfiskovala. Během Vlády teroru byl katolicismus potlačován ateistickým „kultem Rozumu“ a později Robespierrovým „kultem Nejvyšší bytosti“.

V roce 1796 Napoleonova vojska obsadila část Papežského státu a o 2 roky později vstoupila do Říma. Francouzi ustanovili Římskou republiku pod jejich dohledem. Uloupili z Vatikánu umělecká díla a spálili posvátná roucha. Pius VI. byl na Napoleonův rozkaz uvězněn a poslán do Francie, kde roku 1799 zemřel na následky vyčerpání a krutého zacházení. Sám Napoleon napsal o papežství: „Tento starý stroj se rozpadne sám od sebe.“

Po Piu VI. nastoupil na papežský stolec Pius VII. Vztah Pia VII. a Napoleona byl nepříliš dobrý. I přesto roku 1804 Pius Napoleona korunoval na císaře.

Pius VII. byl roku 1809 Napoleonem uvězněn. V roce 1815, po Napoleonově porážce, byl Pius osvobozen, a Evropské mocnosti obnovily Papežský stát v jeho dřívějším rozsahu.

7 19. století a moderní doba

V roce 1823 po Piu VII. nastoupil na papežský stolec Lev XII. Ten byl ovlivněn traumatem napoleonských válek a rozhodl se uzavřít s ostatními státy několik konkordátů v naději, že zajistí pro Svatý stolec klidnou budoucnost. Celou Evropou se šířily revoluce a řada povstání vypukla i v Papežském státě. Toto povstání potlačila rakouská vojska v čele s maršálem Radeckým.

Roku 1929 byla v Lateránském paláci podepsána dohoda mezi papežem Piem XI. a italským premiérem Benitem Mussolinim. Na oplátku za papežské uznání Italského království ustanovila Lateránská smlouva nezávislý Vatikánský městský stát.

7.1 Sjednocení Itálie

Během pontifikátu Pia IX. sílilo hnutí pro sjednocení Itálie. Zpočátku se zdálo, že papež je tomuto hnutí nakloněný, ale když roku 1848 revolucionáři zavraždili jeho ministra a vyhlásili Římskou republiku, byl papež nucen uprchnout. Revoluci znovu potlačilo Rakousko, ale roku 1859 Rakušany vytlačilo severoitalské království Sardinsko-piemontsko - král Viktor Emanuel. Následujícího roku italský voják a nacionalista Giuseppe Garibaldi se vylodil s armádou v jižní Itálii.

V roce 1861 vyhlásil nové italské království a vyjádřil úmysl učinit Řím hlavním městem. To se však stalo až v roce 1870, kdy italská armáda dobyla papežské město.

7.2 I. světová válka

Po smrti Pia X. v roce 1914 si byli kardinálové vědomi, že těžká doba si žádá zkušeného diplomata, a tak zvolili Benedikta XV. Ten se snažil v době I. světové války posílat pomoc těm, které zasáhla nejtěživěji, podnikl mnoho pokusů o sjednání míru. Co nejvíce se snažil zachovat neutralitu papežství, a proto ho vítězné mocnosti vyloučili z mírových jednání ve Versailles.

7.3 II. světová válka a dění před ní

Zatímco se Evropa snažila zahojit rány I. sv. války, začalo se ve světě stále více vynořovat dvojí nebezpečí – fašismus a komunismus.

V roce 1937 vydal papež Pius XI. encykliku *Mit brennender Sorge*, v níž odsoudil situaci křesťanů v nacistickém Německu. Při Hitlerově návštěvě Říma v roce 1938 se papež stáhl do své venkovské rezidence, aby tak vyjádřil svůj nesouhlas. Zároveň se Pius obával ateistického komunismu a stalinského režimu, tuto politiku odsoudil v roce 1938 encyklikou *Divini Redemptoris*. Po Piově smrti v únoru 1939 kardinálové, kteří se shromáždili k volbě nového papeže, si opět uvědomili, že je nutnost zvolit papeže s diplomatickými zkušenostmi pro případ, že by vypukla válka. Zvolen byl blízký spolupracovník Pia XI. kardinál Evžen Pacelli, kteří přijal jméno Pius XII. Papež zůstal angažován v diplomatickém řešení nacistické hrozby. Stejně jako v I. sv. válce papež dbal na udržení neutrality Svatého stolce. Zřejmým nebezpečím se stala hrozba okupace Vatikánu nacistickými vojsky, tak si Pius uvědomoval, že jediné neopatrné slovo by mohlo nacisty podráždit a dále ohrožovat lidi v celé Evropě.

Po Piově smrti se dostalo jeho kritiky, že ve svém odsouzení nacismu nebyl dostatečně přímý. Avšak Pius XII. pomohl v záchraně více než 850 000 Židů. Stovky Židů byly ubytovány ve Vatikánu, v rezidenci Castel Gandolfo a

v kláštorech po celé Itálii. Během války a v poválečných letech Vatikán věnoval svou pomoc lidem, kteří hledali své válkou rozptýlené příbuzné a přátele.

Kapitola III – Stinné a světlé stránky papežství

Za 2000 let papežství se vystříдалo mnoho dobrého a zlého, byli tací papežové, kteří svůj úřad využívali pro vlastní prospěch a mysleli jen na to, jak se dobře zajistit do konce svého života. Ale zase byli takoví papežové, kteří pomáhali jiným lidem a snažili se vyzdvihnout církev na vyšší úroveň.

1 Stinné stránky papežství

1.1 Vzдорopapežové

Vzдорopapežství se poprvé objevilo ve 3. století a prvním prokázaným vzдорopapežem byl sv. Hippolyt. V průběhu dalších 1200 let se vystříдалo na 40 vzдорopapežů. Posledním dokázaným vzдорopapežem byl Felix V.

Důsledkem vzдорopapežství bylo dvoj, někdy i trojpapežství. Vyvrcholením dvojpapežství bylo svolání koncilu v Pise, který měl tento problém vyřešit. Na tomto koncilu byl však zvolen třetí papež, protože dva dosavadní se nechtěli vzdát funkce.

Dalším známým aktem v době trojpapežství bylo svolání Kostnického koncilu vzдорopapežem Janem XXIII. Na tomto koncilu byli všichni tři papežové sesazeni, z toho jediný legitimní Řehoř XII. abdikoval a byl zvolen nový papež Martin V.

1.2 Borgiové

Borgiové byl původně španělský rod, který době renesance byl jedním nejmocnějších v Itálii. Do dějin papežství se hned druhý papež z tohoto rodu zapsal špatně, tím byl Alexandr VI. Už jeho volba byla provázána s obviněním z úplatkářství. Alexandrův pontifikát se projevoval světským charakterem. Byl

otec nelegitimních dětí a papežství užíval jako nástroj k obohacení svého potomstva a prosazování zájmů své rodiny. Alexandr VI. se spolu se svým synem Cesarem stali skutečnými pány nejen Říma, ale celého církevního státu, jehož území ovládli vojenskou silou.

1.3 Papežská inkvizice

Inkvizice byla právní instituce katolické církve, která se měla vypořádat s kacířstvím pomocí mučení, věznění a smrti.

Řehoř IX. pověřil roku 1233 řízením inkvizice řád Dominikánů. V roce 1252 vydal papež Inocenc IV. bulu Ad extirpanda, která zahrnovala předpisy pro činnost inkvizice, mj. také předepsal jako prostředek při výslechu torturu.

Zvláště krutě si počínala španělská inkvizice a postoupila až do té míry, že do Říma přišlo mnoho stížností. Papež Sixtus IV. napomenul inkvizitory, aby postupovali spravedlivě.

Na konci 15. století vynikli v Německu jako pronásledovatelé čarodějnic inkvizitoři Institoris a Sprenger. Papež Inocenc VIII., na nějž se oba obrátili, vydal v roce 1484 na základě jimi dodaných informací o řádění čarodějnic v Německu bulu, schvalující jejich činnost. Nato oba sepsali knihu „Kladivo na čarodějnice“, v níž se pokusili na základě Bible a knih zákonů dokázat skutečnost čarodějnictví. Pečliví a věrohodní historici odhadli, že od zrodu papežství v roce 600 až dosud, bylo za zločiny kacířství papežskými pronásledovateli pozabíjeno více než 50 miliónů lidských rodin.

2 Světlé stránky papežství

2.1 Gregoriánský kalendář

Papež Řehoř XIII. Pověřil jezuitského astronoma Kryštofa Clavia, aby navrhnul nové počítání roku, protože starý kalendář přidával jednou za 4 roky jeden den. To způsobovalo, že průměrná délka roku byla vzhledem k solárnímu cyklu o něco delší. Každý 131. rok se juliánský a solární rok rozcházely o jeden den navíc,

v 16. století to již činilo jeden den navíc.

Reforma nového kalendáře byla zveřejněna roku 1582. S platností od nadcházejícího října bylo deset dní vypuštěno (po 4. říjnu následoval 15. říjen).

Tento kalendář používáme dodnes.

2.2 Papežství od Jana XXIII.

Papežství se od Jana XXIII. vyvíjí lépe než kdykoliv předtím. Už jen to že Jan XXIII. svolal Druhý vatikánský koncil, na kterém se připustilo, aby se liturgie slavila jak v latině, tak v mateřských jazycích, vyslovil se pro náboženskou svobodu nekatolíků a vyzval katolickou církev ke spolupráci s ostatními církvemi a s občanskou společností k vytvoření humánnějšího světa. A také pomohl Jan XXIII. zlepšit vztahy mezi SSSR a katolickou církví, když přijal ve Vatikánu dceru sovětského premiéra Nikity Chruščova. V roce 2000 byl Janem Pavlem II. blahověstěn.

Po smrti Jana XXIII. byl ještě během koncilu zvolen Pavel VI., který dovedl koncil v roce 1965 k úspěšnému závěru. Pavel VI. ustanovil biskupskou synodu (tj. církevní sněm biskupů) a provedl důkladnou reformu kurie (administrativní a soudní orgán Svatého stolce). Stejně jako jeho předchůdce, se i Pavel VI. snažil navázat papežství se světem a stal se prvním papežem, který cestoval mimo Vatikán. Usmířil vztahy mezi katolickou a anglikánskou církví a mezi katolickou a pravoslavnou církví.

Pavel VI. zemřel na infarkt v roce 1978. Po Pavlu VI. nastoupil benátský patriarcha kardinál Albino Luciani, který přijal jméno po svých předchůdcích – Jan Pavel I. Byl to první nekorunovaný papež. Rychle okouznil svět jeho neformálním stylem, jednoduchým vyjadřováním a anekdotami. Avšak po pouhých 33 dnech svého pontifikátu zemřel.

Volba následníka Jana Pavla I. byla velkým překvapením. 16. října 1978 byl poprvé po 456 letech zvolen papež neitalského původu. Stal se jím krakovský arcibiskup Karol kardinál Wojtyła, který si vybral jméno Jan Pavel II.

Jan Pavel II. měl mnoho kritiků jak uvnitř církve, tak mimo ni. Jeho opozice vůči potratům, homosexuálním praktikám, genetické inženýrství a umělé antikoncepci

mu přinášely kritiku i chválu. Avšak jeho šarm a schopnost udržet pozornost posluchačů působily, že lidé naslouchali, i když ne vždy věnovali pozornost jeho poselství. Snažil se o prohloubení života církve a v církvi a pomoc při řešení velkých soudobých otázek – mír, lidská práva a svoboda. Jan Pavel II. vedl na politické scéně intelektuální boj proti komunismu a také dával najevo svůj kritický postoj k dalším způsobům zneužívání moci. Ukazoval rovněž na nedostatky kapitalismu a konzumního stylu života.

Velký rozruch vzbudil 13. května 1981 atentát na Jana Pavla II. Na Svatopetrském náměstí ho postřelil turecký atentátník. Papež mu ještě na nemocničním lůžku odpustil.

Od svého pontifikátu až do roku 2004 cestoval po světě. Absolvoval 104 zahraničních cest do 129 zemí, včetně České republiky. V roce 1993 řídil zastoupení mezi Izraelem a Vatikánem. Prohluboval vztahy mezi islámem a pravidelně zval do Vatikánu muslimské představitele. Také se zasazoval o mír na Blízkém východě. V roce 1990 se u Jana Pavla II. začala projevovat Parkinsonova nemoc. Zemřel 2. dubna 2005. Jeho pohřbu 8. dubna se zúčastnily téměř 2 miliony lidí. 1. května 2011 ho blahorečil jeho nástupce Benedikt XVI.

19. dubna 2005 byl zvolen nový papež, Joseph Ratzinger. Vybral si jméno Benedikt XVI. Benedikt usiloval o dobré vztahy se všemi náboženstvími, a to i tehdy, když se jeho snahy neseťkávaly s porozuměním. Snažil se bránit křesťany, kteří trpí pronásledováním pro svou víru, zvláště ze strany státu či jiných náboženství. Rozšířil užívání latinské mše obvyklé před reformami Druhého vatikánského koncilu. Během svého pontifikátu podnikl mnoho apoštolských cest. Jeho cesta do Turecka v roce 2006 přinesla urovnání vztahů s vyhraněnější částí vyznavačů islámu.

Dne 11. února 2013 oznámil rezignaci na svůj úřad. Toto rozhodnutí je v historii papežství velmi vzácné. Když nepočítáme nucenou abdikaci Řehoře XII. v době Kostnického koncilu, byla tohle teprve druhá abdikace v dějinách papežství. Posledním papežem, co abdikoval dobrovolně, byl Celestýn V. v roce 1294.

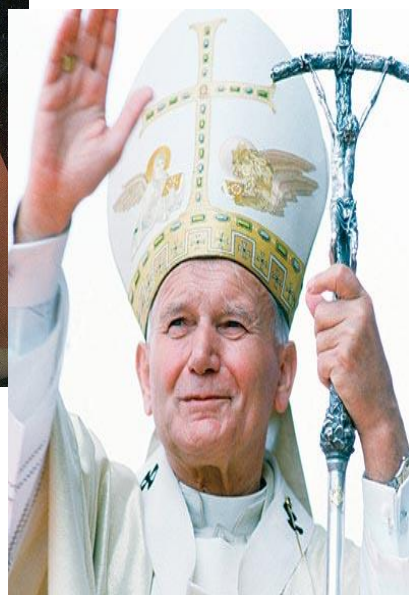
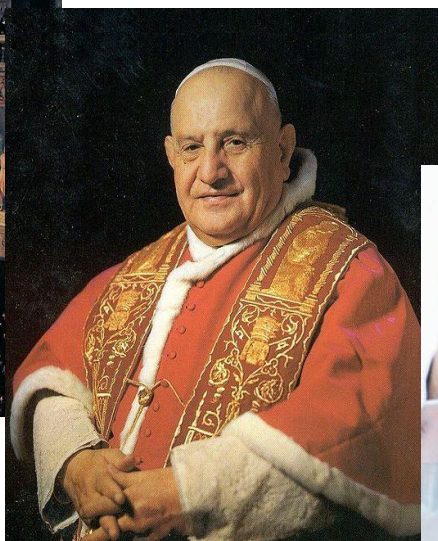
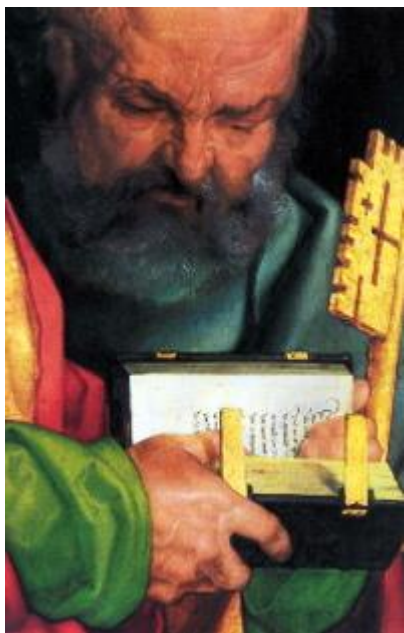
ZÁVĚR

V práci jsme se snažili Vás seznámit s papežstvím a hlavně s dějinami papežství. Zpočátku jsme o daném tématu skoro nic nevěděli a vybrali jsme si jej proto, že nám přišlo nejzajímavější z témat, které nám byla navrhnutá vedoucím práce. Postupem času a čím víc jsme se v dějinách papežství přibližovali k přítomnosti, připadala nám práce zajímavější. Teď, když píšeme tento závěr, cítíme se naprosto obohaceni daným tématem. Po 2000 let papežství fungovalo, i když občas ne úplně optimálně, a jistě bude fungovat i nadále. Snad nám nový papež František přinese ještě více dobrého než ti předchozí.

POUŽITÁ LITERATURA

1. COLLINS, Michael. *Vatikán*. 1. vyd. Knižní klub, 2009. 320 s.
  2. GELMI, Josef. *Papežové*. 1. vyd. Mladá fronta, 1994. 362 s.
  3. FISCHER - WOLLPERT, Rudolf. *Malý teologický slovník*. 1. vyd. Zvon, 1995. 306 s.
  4. FRANZEN, August. *Malé dějiny církve*. 1. vyd. Karmelitánské nakladatelství, 2006. 399 s.
  5. SPUNAR, Pavel. *Kultura středověku*. 2. vyd. Academia, 1995. 230 s.
  6. *Jeruzalémská Bible*. 1. vyd. Krystal OP, 2009. 2242 s.
- <http://cs.wikipedia.org>
- <http://www.iencyklopedie.cz>
- http://www.mgplzen.cz/aktivity/rim_2004/5denB.htm
- <http://www.prokrestany.cz/eden/4.htm>

PŘÍLOHY

RESUMÉ

This work speak about papacy and history of papacy. You'll learn about the most famous stages in the history of the papacy. I hope that you will be enjoy reading this work as we enjoyed writing this work.